

Osnovna šola Gustava Šiliha Laporje

S KONJEM V GALOP

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici: Ajda Auer in Zala Ladinek, 8. a

Mentorica: Marjetka Čas, prof.

Lektorica: Sanja Šikovec, prof.

Laporje, 2025

ZAHVALA

Zahvaljujeva se najini mentorici Marjetki Čas, ki nama je pomagala in naju spodbujala pri nastanku raziskovalne naloge. Hvala učiteljici Sanji Šikovec za lektoriranje raziskovalne naloge. Posebna zahvala gre vsem informatorjem za izčrpne intervjuje in bogate spomine ter najinim staršem za razumevanje, pomoč in podporo.

Kazalo vsebine

1 UVOD	7
2 TEORETIČNI DEL	8
2.1 Razvoj konjereje na slovenskem ozemlju	8
2.2 Gospodarske dejavnosti, povezane s konjerejo	9
2.2.1 Furmanstvo	10
2.2.2 Izdelava vozov	10
2.2.3 Kovaštvo	10
2.2.4 Sedlarstvo	11
2.2.5 Prireja konjskega mesa	12
2.3 Prazniki, povezani s konji	12
2.4 Uporaba konjev v športne namene	14
3 EKSPERIMENTALNI DEL.....	18
3.1 Namen raziskave.....	18
3.2 Metodologija	18
3.2.1 Intervju s Francem Mlakarjem	18
3.2.2 Intervju z Miroslavom Napastom	18
3.2.3 Intervju z Marjanom Aksentijevičem	21
3.2.4 Intervju z Jožetom Florjančičem	23
3.2.5 Intervju z Emo Julijo Vuk	25
3.2.6 Analiza župnijske kronike	25
4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK.....	27
5 VIRI IN LITERATURA	29
6 PRILOGE	31

Kazalo slik

Slika 1: Prevoz s konjem v tovarni gumbov Šoštanj.	9
Slika 2: Mobilna delavnica podkovskega kovača.	11
Slika 3: Blagoslov konj v občini Grad.	13
Slika 4: Upodobitev Kresnika na panjski končnici.	13
Slika 5: Upodobitev štirivprege na grški amfori.	14
Slika 6: Šola jahanja v Lipici.	15
Slika 7: Hipoterapija pri obvladovanju multiple skleroze.	17
Slika 8: Gostinstvo in turistična kmetija Napast.	19
Slika 9: Medalje za različne dosežke na konjskih dirkah in drugih tekmovanjih.	20
Slika 10: Različna priznanja in fotografije.	20
Slika 11: Ob obisku kmetije Napast.	21
Slika 12: Konji na kmetiji Aksentijevič.	22
Slika 13: Hlev na kmetiji Aksentijevič.	22
Slika 14: Pokali, zahvale in priznanja Jožeta Florjančiča.	23
Slika 15: Pokali, zahvale in priznanja Jožeta Florjančiča.	24
Slika 16: Zahvale in priznanja Jožeta Florjančiča.	24
Slika 17: Fotografija bistriške konjenice iz leta 2016.	25
Slika 18: Igralci Miklove Zale pred cerkvijo v Laporju.	26
Slika 19: Zapis iz župnijske kronike na sveto birmo leta 1929.	26

Kazalo grafov

Graf 1: Število konj v Sloveniji od leta 1939 do leta 2016.	8
--	---

Kazalo tabel

Tabela 1: Število konj v Sloveniji od leta 2000 do leta 2020.	9
--	---

POROČILO MENTORJA

Raziskovalno nalogo sta naredili učenki 8. razreda, Ajda Auer in Zala Ladinek, stari 13 let.

Dela sta se lotili z zbiranjem pisnih virov, ki so precej skopi, zato sta večino podatkov pridobili na terenskem delu, kjer sta brskali po župnijski kroniki in obiskali več informatorjev ter jih intervjuvali. Delo je potekalo sistematično od meseca oktobra 2024 do meseca marca 2025.

Mentorica: Marjetka Čas, prof.

POVZETEK

V najini raziskovalni nalogi sva želeli osvetliti razvoj konjereje na slovenskem območju in v Laporju. Želeli sva izvedeti, ali je konjereja omenjena v primarnih lokalnih virih, kdo se je ukvarjal s konjerejo v preteklosti in kdo danes ter kakšen pomen je imela konjereja skozi zgodovino.

Dela sva se lotili z zbiranjem virov in literature. Pregledali sva literaturo na omenjeno tematiko ter podatke iskali v župnijski kroniki. Opravili sva intervju z gospodom župnikom. Nato sva obiskali tri kmetije, kjer se ukvarjajo s konjerejo, in opravili intervjuje z njihovimi lastniki. Prav tako sva opravili intervju s sošolko, ki se ljubiteljsko ukvarja s konjeništvom.

Pri svojem delu sva se srečali z različnimi raziskovalnimi metodami, kot so delo s primarnimi viri, raziskovalni intervju in metoda analize ter sinteze podatkov.

Ugotovili sva, da začetki konjereje na Slovenskem segajo v 15. stoletje, ko so pri nas redili kraške konje in križance le-teh. O konjereji je pisal tudi Janez Vajkard Valvasor konec 17. stoletja v Slavi vojvodine Kranjske, kjer je poročal o cesarski kobilarni na Krasu in o konjih ter konjereji na Kranjskem.

Konjereja je pridobivala na pomenu, saj se je število konj vseskozi povečevalo. Konje so uporabljali predvsem kot delovne živali, kar pa se je spremenilo v 80. letih 20. stoletja, ko so se potrebe po konjih kot delovnih živalih zmanjšale in s tem tudi število konj. Ponoven porast števila konj se je začel na začetku 21. stoletja. Dejavnika, ki vplivata na povečanje števila konj v Sloveniji, sta predvsem razvoj konjeniških športov in ljubiteljsko konjenišstvo.

S konjerejo so povezane številne gospodarske dejavnosti od prevoznštva oz. furmanstva pa vse do sedlarstva in podkovnega kovaštva. Veliko izmed njih je v sedanosti zamrlo. Prav tako so s konjerejo povezani številni prazniki in marsikateri so aktualni še danes, med njimi velja izpostaviti štefanovo.

Analizirali sva župnijsko kroniko in ugotovili, da so podatki glede te tematike pičli. Iskali sva podatke o konjih in konjereji ter o blagoslovu konj na območju Laporja in okolice.

Ugotovili sva, da je zapisov bore malo, le-ti pa so povezani z dramsko dejavnostjo ter s posebnimi dogodki, kjer so konji omenjeni kot transportne živali. O blagoslovu konj na štefanovo kronisti, tj. duhovniki, niso posebej poročali.

Opravili sva več raziskovalnih intervjujev, na osnovi katerih sva ugotovili, da pomen konjereje v Laporju in v okolici narašča. V ospredju je ljubiteljsko konjenišstvo, ki je vedno bolj aktualno. Veliko mladih redno obiskuje šolo jahanja in ima v lasti konja. Ljubitelji konj od države pričakujejo, da tej panogi posveti več pozornosti predvsem s financiranjem in dodatno podporo rejcem konjev.

Ključne besede: **konjereja, ljubiteljsko konjenišstvo, štefanovo**

1 UVOD

Že od nekdaj naju je zanimalo sobivanje človeka in živali, še posebej sobivanje s konji. Imava to srečo, da živiva na podeželju, kjer je viden tesen stik prebivalcev z domačimi živalmi. Konji so – tako v preteklosti kot tudi danes – pomembno vplivali na življenje ljudi in razvoj gospodarstva.

Konji so plemenite živali, ki človeka spremljajo že od pradavnine. Ni živali, ki bi v človekovem razvoju prinesla tolikšen napredek, kot ga je konj. Seveda pa je poleg velikega doprinosa človeški evoluciji konj človeku dal tudi ogromno modrosti. Literature o simboliki, mitologiji in energiji konjev je ogromno. Obstajajo legende o jezdecih konjev, ki vodijo duše iz tega sveta na drugega. Krščanstvo govori o štirih jezdecih, vsak na svojem konju, ki simbolizirajo konec sveta; to so vojna, kuga, lakota in smrt. Primerov in simbolike je v literaturi navedenih še ogromno.

Namen najine raziskovalne naloge je, da osvetliva sobivanje lokalnega prebivalstva s konji in razvoj konjereje ter ljubiteljskega konjenišтва v Laporju. Želiva izvedeti, ali je konjereja omenjena v primarnih lokalnih virih, kdo se je ukvarjal s konjerejo v preteklosti in kdo danes ter kakšen pomen je imela konjereja skozi zgodovino.

Ker o tej tematiki ni bilo še ničesar sistematično zapisanega, sva se odločili, da jo podrobneje raziščeva in osvetliva.

Dela sva se lotili z zbiranjem virov in literature. Pregledali sva literaturo na omenjeno temo ter podatke iskali v župnijski kroniki. Nato sva obiskali tri kmetije, kjer se ukvarjajo s konjerejo, ter opravili intervjuje z njihovimi lastniki. Prav tako sva opravili intervju s sošolko, ki ima v lasti konja in se ljubiteljsko ukvarja s konjeništvom.

Pri svojem delu sva se srečali z različnimi raziskovalnimi metodami, kot so delo z viri, raziskovalni intervju in metoda analize ter sinteze podatkov.

Zastavili sva si naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: Predvidevava, da se je konjereja zaradi velikega gospodarskega pomena pogosto omenjala v virih.

Hipoteza 2: Meniva, da se je v preteklosti s konjerejo ukvarjalo več rejcev kot danes in da so bile črede številčnejše.

Hipoteza 3: Intervjuvanci menijo, da se vedno manj rejcev odloča za konjerejo zaradi visokih stroškov reje in številnih bolezni, ki so jim konji izpostavljeni.

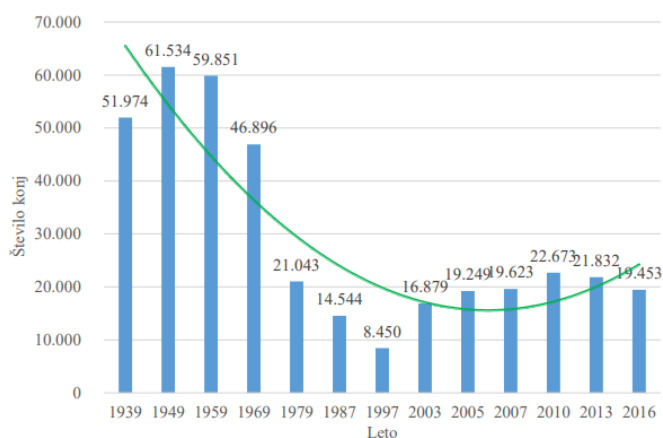
2 TEORETIČNI DEL

2.1 Razvoj konjereje na slovenskem ozemlju

Začetki konjereje na slovenskem ozemlju segajo v 15. stoletje, ko so začeli rediti kraške konje in križance le-teh. O konjih je pisal že Janez Vajkard Valvasor konec 17. stoletja v svojem znamenitem delu, tj. v Slavi vojvodine Kranjske, kjer je poročal o cesarski kobilarni na Krasu in o konjih ter konjereji na Kranjskem.¹

V 20. stoletju se je na področju konjereje pričelo organizirano strokovno delo. Leta 1918 je bil v Mariboru ustanovljen Konjerejski odsek za Štajersko in Prekmurje. Leto kasneje je pričel delovati še Konjerejski odsek za Kranjsko. Od leta 1920 sta oba odseka delovala v okviru Kmetijske družbe v Ljubljani. Deset let kasneje sta se odseka združila v enotno Konjerejsko društvo za Dravsko banovino. Podatki o številu konj v Sloveniji segajo v leto 1934, vendar so v različnih virih podatki drugačni, ker niso imeli enotne evidence. V raziskovalni nalogi sva uporabili podatke, dosegljive na spletnih straneh Statističnega urada Republike Slovenije (SURS), prav tako sva podatke črpali iz knjige Konjereja v Sloveniji.²

V 80. in 90. letih 20. stoletja je konj popolnoma izgubil vlogo delovne živali, kar je razvidno v upadanju števila konj. Le-to je doseglo najnižjo točko leta 1997, ko je bilo v Sloveniji le 8.450 konj. Po tem letu se je število konj v Sloveniji povečalo, kar je značilno tudi za druge razvite evropske države, kot so Francija, Nemčija in Nizozemska. Povečevanje števila konj se je nadaljevalo tudi na začetku 21. stoletja. Dejavnika, ki vplivata na povečanje števila konj v Sloveniji, sta predvsem razvoj konjeniških športov in ljubiteljsko konjeništvu.

Graf 1: Število konj v Sloveniji od leta 1939 do leta 2016.

(SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/1516606S.PX/table/tableViewLayout2>)

¹ Mesarič, Rus, Konjereja v Sloveniji, str. 12.

² Mesarič, Rus, Konjereja v Sloveniji, str. 23.

	Število konj							
	2000	2003	2005	2007	2010	2013	2016	2020
Velikostni razred glede na število konj – SKUPAJ	14.407	16.879	19.249	19.623	22.673	21.832	19.453	18.043

Tabela 1: Število konj v Sloveniji od leta 2000 do leta 2020.

(SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/1516606S.PX/table/tableViewLayout2/>)

Konjeniška društva, klubi in ljubitelji konj so se že od konca 2. svetovne vojne združevali v okviru Konjeniške zveze Slovenije (dalje KZS). Le-ta je bila ustanovljena leta 1947. Do leta 1991 je KZS delovala v okviru Konjeniške zveze Jugoslavije, leta 1991 pa se je kot samostojna včlanila v Mednarodno konjeniško zvezo s sedežem v Lausanne.

Poslanstvo KZS je pospeševanje razvoja konjenišstva na nacionalni ravni in skrb za razvoj ter popularizacijo konjeniškega športa. Prav tako skrbi za spoštovanje in podpiranje idealov ter načel jahanja, hkrati pa razvija pogoje, ki poudarjajo privlačnost za sodelujoče in za gledalce.³

2.2 Gospodarske dejavnosti, povezane s konjerejo

S konjerejo so povezane različne gospodarske dejavnosti in obrti. Najpogostejše so konje v preteklosti uporabljali za vleko vozov oz. prevoze tovorov. Prav tako so konjsko meso uživali. Zelo razširjena dejavnost je bila furmanstvo. Iz te obrti izhaja tudi pogost slovenski priimek – Furman. Za potrebe furmanstva je bila razvita dejavnost izdelave vozov, ki so jih vlekli konji.

S konjerejo sta povezani tudi obrti, kot sta sedlarstvo in kovaštvo, natančneje podkovsko kovaštvo.

Slika 1: Prevoz s konjem v tovarni gumbov Šoštanj.

(Mesarič, Rus, Konjereja v Sloveniji, str. 37)

³ Konjeniška zveza Slovenije, dostopno na: <https://www.konj-zveza.org/konjeniska-zveza-slovenije>.

2.2.1 Furmanstvo

Od konca 15. stoletja je bilo furmanstvo pomembna dopolnilna dejavnost kmečkega prebivalstva, ki si je na ta način prislužilo dodaten vir dohodka. Vrhunec furmanstva je bil v 18. stoletju. Glede na dolžino poti so ločili furmane na kratke, srednje in večje razdalje, kjer so tovor pripeljali do trgovcev ali železniških postaj in je pot trajala tudi po teden dni in več. Slednje je prineslo tudi največ denarja.⁴

Nazaj grede so furmani pripeljali različna živila in material za kmete, trgovce in peke. Od plačila za pot so najprej poskrbeli za konje in voz, drugo so furmani zapili v vaških gostilnah ob poti.

Za potrebe furmanstva so se razvile tudi druge obrti, kot so kovaštvo, kolarstvo in sedlarstvo. Na sredini 20. stoletja je furmanstvo zamrlo, saj je prevoz lesa prevzela gozdna lesna uprava, vozove s konji pa so nadomestili avtoprevozniki z motoriziranimi vozili.⁵

2.2.2 Izdelava vozov

Kolarji so se poklicno ukvarjali z izdelovanjem lesenih vozov in popravljali njihove dele. Izdelovali so različne vrste vozov, kot so parizarji in lojtrniki, za prevoz ljudi pa so izdelovali zapravljivčke, ki so bili statusni simbol vsakega velikega kmeta.⁶

Kolarji so vozove najpogosteje prodajali furmanom. Ti so po 2. svetovni vojni tovore še vedno prevažali z lojtrniki. Slednje je opisoval že Valvasor v svojem delu Slava vojvodine Kranjske iz leta 1689.

V 60. in 70. letih 20. stoletja so lojtrnike skoraj povsem zamenjali t. i. gumiradli – vozovi, ki so namesto lesenih koles imeli avtomobilске gume. Sčasoma pa je tudi konjsko vleko zamenjal traktor.⁷

2.2.3 Kovaštvo

Kovaštvo je bilo v preteklosti ena pomembnejših obrtnih panog na Slovenskem. Kovaška obrt se je prenašala iz roda v rod. Mojstrski izpit, ki si ga pridobil po nekajletnem vajeniškem stažu, je bil pogoj, da si postal kovač.⁸

Orodni kovači so sodelovali pri izdelavi vozov in pripomočkov za urjenje in vzdrževanje konj, podkovali pa so jih podkovski kovači. Ti so se izobraževali v posebnih šolah, ki

⁴ Kancler, Konji v slovenskih narečjih ..., str. 27.

⁵ Furmanstvo, dostopno na: <https://www.notranjski-park.si/kultura/tradicionalne-obrti-dejavnosti/furmanstvo>.

⁶ Kamra, digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin, dostopno na: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/vozovi-in-kocije>

⁷ Mesarič, Rus, Konjereja v Sloveniji, str. 45.

⁸ Kancler, Konji v slovenskih narečjih ..., str. 27.

so bile v Ljubljani, Zagrebu in Mariboru. Pogosto so ti kovači bili tudi vaški živinozdravniki, občasno so pregledovali tudi konjsko meso za prodajo.

Podkovski kovač strokovno preoblikuje kopito in podkuje domače rejne živali, predvsem delovne konje, kasače, jahalne konje in govedo. Podkovskih kovačev je v Sloveniji danes zelo malo.⁹

Pravilno oblikovano kopito, ustrezna namestitvev podkve ter natančno podkovanje omogočajo pravilno gibanje konja, s tem pa ga tudi obvarujejo pred poškodbami. Podkovski kovač zna izdelati različne tipe podkev, pozna materiale in orodja za izdelavo podkev ter različne tehnike namestitve in snemanja podkev.

Slika 2: Mobilna delavnica podkovskega kovača.

(foto: Simon Terpotec)

2.2.4 Sedlarstvo

Sedlarstvo je usnjarska obrt za izdelovanje različne konjske opreme, kot so jezdna in tovorna sedla, komati ipd. Vsa vlečna oprema za živino in konje je bila iz kvalitetnega usnja. V preteklosti se je sedlarstvo prepletalo z jermenarstvom in torbarstvom ter imelo med obrtmi zaradi premožnih naročnikov posebno ugledno mesto. Najpogostejši izdelki sedlarjev so bili konjski komati in goveji naglavni komati, sedala in druge izdelke pa so izdelovali le v manjši meri.¹⁰

Konjske komate in vprežno jermenje so pričeli izdelovati v začetku 15. stoletja s pojavom furmanstva.

⁹ Moja izbira.si, podkovski kovač, dostopno na: <https://www.mojaizbira.si/poklici/podkovski-kovac>.

¹⁰ Kamra, digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin, dostopno na: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/sedlarstvo>.

Sedlarstvo je začelo propadati po 2. svetovni vojni zaradi uveljavitve kmetijske mehanizacije in avtoprevoznitva. Razmah športnega in rekreativnega konjenitva v zadnjem času je znova spodbudil hiter razvoj sedlarstva.¹¹

2.2.5 Prireja konjskega mesa

Podatki glede reje konjev za prehrano so za preteklost skopi, natančnejše podatke najdemo za novejše obdobje.

Ker konji niso dovzetni za bolezni, kot so denimo bolezni norih krav, prašičje ali ptičje gripe, velja konjsko meso za eno izmed zdravih živil za prehrano ljudi. V fazi vzreje konj zahteva več pozornosti, prostora za prosto gibanje ter skrbno izbrano prehrano, vse to pa vpliva na kvaliteto konjskega mesa. Le-to je namreč bogato z glikogenom, zato je mehkejšo in slajšo. To prepoznavajo v številnih državah širom sveta, kjer je konjsko meso prepoznano kot specialiteta.¹²

V Sloveniji je domača prireja konjskega mesa v letu 2023 znašala 627 ton klavne mase. V zadnjem desetletju je opazen trend zniževanja domače porabe konjskega mesa, ki je v letu 2023 znašala le 0,08 kilograma na prebivalca.

Stopnja samooskrbe s konjskim mesom se je v obdobju od 2015 do 2023 povečala iz 181,5 odstotka na 380,9 odstotka.¹³

2.3 Prazniki, povezani s konji

V slovenskem izročilu obstaja več različnih praznikov, povezanih s konji. Povezani so s staroslovanskimi verovanji, ki so prenešeni v krščanstvo. V zimskem času je najbolj znan praznik štefanovo, ki ga praznujemo 26. decembra. Krščanska cerkev sv. Štefana slavi kot prvega mučenca in zavetnika konj.

Na praznik sv. Štefana poteka blagoslov konj, ki poteka na ta način, da konje razporedijo v vrsto, kjer jih duhovnik blagoslovi in jim ponudi kruh, pomočen v slano vodo.

¹¹ Wikipedia, Sedlarstvo, dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Sedlarstvo>.

¹² Konjsko meso, dostopno na: <https://hot-horse.si/konjsko-meso/>.

¹³ GOV. SI, dostopno na: <https://www.gov.si teme/konjereja/>.

Slika 3: Blagoslov konj v občini Grad.

(Občina Grad, Blagoslov konjev, dostopno na: <https://www.obcina-grad.si/post/186019>)

Jurijevo je praznik, ki ga Slovenci praznujemo 23. aprila. Praznujejo ga v več vaseh po Sloveniji, najbolj znano pa je v praznovanje tega praznika v Beli krajini, kjer je povezano s t. i. zelenim Jurijem.

Ob začetku poletja praznujemo kresno noč – praznik, katerega ime pove, da je povezan z ognjem, kresovanjem in soncem, ki v tem času doseže najvišjo točko (poletni solsticij). Zgodba o Kresniku pripoveduje, da je bil le-ta ob rojstvu zaznamovan s konjskimi kopiti in je prevzemal tudi konjsko podobo. Kresnik je sčasoma izgubil svojo bajeslovno vlogo. Najprej so o njem govorili kot o kraljeviču na konju, kasneje pa je dobil vlogo vrača, ki se je lahko spreminjal tudi v konja.¹⁴

Slika 4: Upodobitev Kresnika na panjski končnici.

(Kresnik – bog, dostopno na: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Kresnik_\(bog\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Kresnik_(bog)))

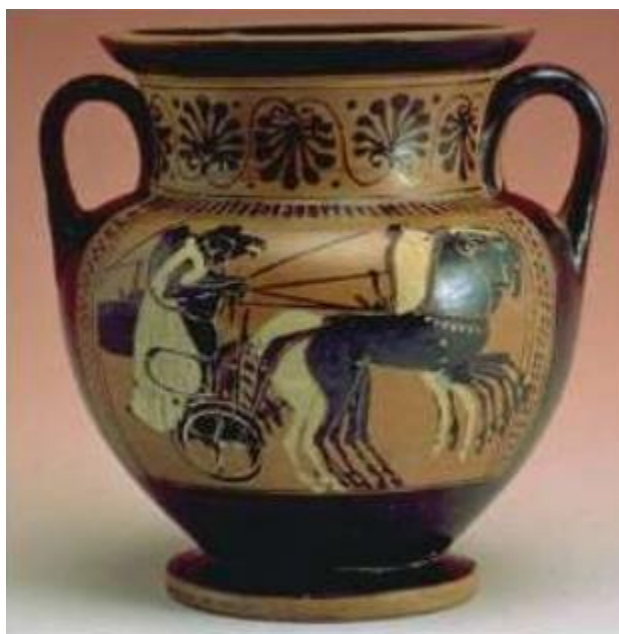
Na začetku jeseni je s konji povezan praznik, ki se imenuje jarnik. Praznovanje je bilo povezano z godom sv. Jerneja, ki ga praznujemo 24. avgusta. Jarnik naj bi ubil svojega brata Jarila, ki se je skrival pod podobo belega konja, belega kozoroga ali

¹⁴ Kancler, Konji v slovenskih narečjih ..., str. 27.

zlatoroga, ki ima dostop do zemeljskih zakladov in varstvo nad njimi ter je simbol rodovitnosti.¹⁵

2.4 Uporaba konjev v športne namene

Konje so v športne namene pričeli uporabljati v času stare Grčije, ko sta se na starogrške olimpijske igre prvič uvrstili dve konjeniški disciplini: dirke z dvovprego in četverovprego. Kasneje so dodali še konjske dirke, ki so bile podobne današnjim galopskim dirkam, le da so jahali brez sedla, saj ga takrat še niso poznali.¹⁶

Slika 5: Upodobitev četverovprege na grški amfori.

(Goljevšček Demšar, Konj in človek, str. 47)

Dresurno jahanje se je razvilo nekoliko kasneje. S pomočjo dresurnih vaj je starogrški zgodovinar, filozof in vodja konjenice, Ksenofont, pripravljaj jezdece in konje, da bi se najbolje obnesli na bojišču. O tem je napisal prvo znano knjigo na to tematiko, tj. »Umetnost konjarjenja«.

Konjeniški šport je bil popularen tudi v času starih Rimljanov, ko so na hipodromih uživali v navideznih uprizoritvah, npr. bojih konjev, slonov, akrobacijah vitezov na konjih, predvsem pa v konjskih dirkah. Po vzoru Rimljanov so se na Britanskem otočju v srednjem veku začele odvijati galopske dirke. Najprej so bile le-te običaj in popestritev na sejmi in ter različnih verskih praznikih, kasneje pa so pridobile poseben pomen, saj so bili pokrovitelji dirk večinoma kralji in plemiči. Udeležba na dirkah je bila privilegij aristokracije in bogatašev.

¹⁵ O konju, dostopno na: <https://volhvablog.wordpress.com/2018/10/10/o-konju/>.

¹⁶ Goljevšček Demšar, Konj in človek, str. 47.

Jahanje je postalo umetnost v obdobju renesanse. Konje so še vedno dresirali, da bi ti pravilno in učinkovito opravili naloge. Začelo pa se je tudi ustanavljanje jahalnih šol, ki so imele cilj razviti hitrega, lahko vodljivega in okretnega vojaškega konja ter pravilno držo jahača. V pariški dresurni šoli, ki je bila ustanovljena v tem času, so trdili, da je uporaba biča in ostrog znak pomanjkanja znanja o konjih in konjereji. Dognanja jahalnih šol iz tega časa se uporabljajo še danes.

Po 2. svetovni vojni so konji začeli izgubljati vlogo v transportu, kasneje pa tudi bojno vlogo. Razvijati so se začele konjeniške discipline in športne panoge, kot so dresurno jahanje, preskakovanje ovir, galopske dirke, kasaške dirke, western stil jahanja idr.¹⁷

Dresurno jahanje se je v Sloveniji razvilo predvsem v lipiški šoli jahanja, ko so v Lipici ustanovili oddelek za visoko šolo jahanja in dresuro.¹⁸

Slika 6: Šola jahanja v Lipici.

(Lipica, zibelka belih konj, dostopno na: <https://www.lipica.org/>)

Tekmovanje za preskakovanje ovir se je razvilo iz priljubljenega športa – lova na lisice v Angliji in na Irskem. Prva tekmovanja so bila v Franciji že v letu 1865, nekaj let kasneje pa so jih organizirali tudi v Avstro-Ogrski. Tekmovali so predvsem vojaki in oficirji, saj je bil ta šport zelo nevaren.¹⁹

Preskakovanje ovir, dresurno jahanje ter vsestranska preizkušnja konja so prvič postale oficirske discipline v 19. stoletju. Tekmovalo je 70 konj in jezdecev. Konjeniški šport je vse več privržencev in tekmovalcev dobival tudi med civilnimi osebami, kar je

¹⁷ Britannica, dostopno na: <https://www.britannica.com/sports/harness-racing>.

¹⁸ Šola jahanja v Lipici. Lipica, zibelka belih konj, dostopno na: <https://www.lipica.org/>.

¹⁹ Konjeniška zveza Slovenije, Preskakovanje over, dostopno na: <https://www.konj-zveza.org/discipline/preskakovanje-ovir>.

vplivalo na spremenjeno filozofijo športa. Konj ni bil več objekt, temveč je postal prijatelj in partner v športu.

Preskakovanje ovir se je v zadnjih desetletjih razvilo v tehnično disciplino. Ponuja veliko estetskih užitkov ob opazovanju konja in jezdeca, med katerima je harmonija. Ovire so enako visoke kot prej, le da so veliko varnejše, sama postavitve proge pa je tehnično mnogo zahtevnejša. Od jezdeca in konja se pričakuje izšolanost, znanje in povezanost, ki jo lahko dosežejo le s potrpežljivim in dolgotrajnim delom.

V Sloveniji je znana in razvita disciplina konjskega športa tudi kasaštvo, ki se je razvilo iz dirk konjskih vpreg. Na slovenskem ozemlju so se leta 1874 odvijale prve kasaške dirke v okolici Ljutomera. Tam se je tradicija ohranila do danes, saj še vedno prirejajo kasaške dirke. O velikem pomenu teh dirk priča tudi razvoj pasme ljutomerski kasač.²⁰

2.5 Uporaba konja za zdravljenje

Terapija s pomočjo konja predstavlja učinkovito razvojno podporo, namenjeno otrokom, mladostnikom in odraslim. Vse bolj se uveljavlja kot inovativna strokovna metoda v svetovalnem, terapevtskem in pedagoškem procesu ter pri izvajanju psihosocialne in psihoterapevtske podpore za boljše duševno zdravje. Konj s svojim gibanjem pozitivno deluje na razvoj gibalnih sposobnosti in spretnosti, npr. izboljšanje drže, ravnotežja in koordinacije, reguliranje mišičnega tonusa, stabilizacijo medenice in izboljšanje gibljivosti sklepov.

Terapije s pomočjo konja so lahko usmerjene preventivno ali terapevtsko rehabilitacijsko. Preventivne so namenjene vsem, ki se zavedajo pomena zdravega življenjskega sloga, saj koristijo pri oblikovanju dobrih življenjskih navad, spodbujajo h gibanju v naravi, aktivnemu preživljanju prostega časa, delujejo sproščujoče in krepijo dobre medsebojne odnose. Terapija je koristna predvsem za mladostnike s posebnimi potrebami, za otroke, ki imajo težave s prehranjevanjem, ter za invalide. Terapevtsko jahanje ima na posameznika vidne učinke. Kažejo se kot izboljšanje ravnotežja, koordinacije in reakcijskih sposobnosti ter izboljšanje drže, sprostitve in vzpostavljanje kontrole. Prav tako vpliva na čustvena področja, kar se kaže v izboljšanju koncentracije in motivacije, zaznavanju razpoloženj in prepoznavanju reakcij drugih živih bitij, sprejemanju, priznavanju in premagovanju strahov, krepitvi občutka samozavesti in zaupanja v lastne zmogljivosti. Terapije lahko izvajajo hipoterapevti oziroma osebe, ki imajo primerno izobrazbo oz. da se izšolajo za inštruktorje.²¹

²⁰ Konjeniška zveza Slovenije, Preskakovanje ovir, dostopno na: <https://www.konji-zveza.org/discipline/preskakovanje-ovir>.

²¹ Terapije s pomočjo konja, dostopno na: <https://nakonju.si/terapije-s-pomocjo-konja/#:~:text=Konj%20s%20svojim%20gibanjem%20pozitivno,%C5%BEe%20desetletja%20dokazuje%20tudi%20znanost>.

Slika 7: Hipoterapija pri obvladovanju multiple skleroze.

(Hipoterapija, dostopno na: <https://ms.bhc.si/novice/hipoterapija-pri-obvladovanju-multiple-skleroze/a/10950983>)

3 EKSPERIMENTALNI DEL

3.1 Namen raziskave

Namen empirične raziskave je bil:

- analizirati zgodovinske vire iz področja konjereje, ki se hranijo na terenu,
- raziskati, kako je bila razvita konjereja v Laporju nekoč in kakšno je stanje danes,
- ugotoviti, s katerimi problemi se srečujejo rejci konjev,
- osvetliti, kakšen posluh ima država za konjerejo in katere izboljšave bi bilo potrebno uvesti na tem področju.

3.2 Metodologija

V raziskavi sva uporabili metodo raziskovalnih intervjujev. Izvedli sva pet raziskovalnih intervjujev, tj. z župnikom Francem Mlakarjem in s konjerejci Miroslavom Napastom, Marjanom Aksentijevičem in Jožetom Florjančičem ter z ljubiteljsko jahalko Emo Julijo Vuk.

Uporabili sva tudi metodo analize primarnih virov, v okviru katere sva pregledali zapise v župnijski kroniki in iskali podatke o konjereji v Laporju.

3.2.1 Intervju s Francem Mlakarjem

Laporski župnik Franc Mlakar nama je povedal, da dobro sodeluje s konjerejci v Laporju in vsakoletno blagoslovi konje na štefanovo, tj. 26. decembra. Sv. Štefana katoliška cerkev slavi kot prvega mučenca in zavetnika konj. Po legendi naj bi sv. Štefan z znamenjem križa ukrotil divjega konja, s čimer naj bi v očeh ljudstva prevzel zavezništvo nad konji.

Blagoslov izvede na ta način, da opravi posebno molitev, nato pa konje blagoslovi ter jim ponudi kruh, pomočen v slano vodo. Povedal nama je, da se je lanskega blagoslova udeležilo kar precej konjenikov. Potekal je 26. 12. 2024, ob 11. uri, pred župnijsko cerkvijo sv. Filipa in Jakoba v Laporju.

3.2.2 Intervju z Miroslavom Napastom

Miroslav Napast je predstavil zgodovino razvoja svoje turistične kmetije, ki sega v leto 1938, ko je kmetijo Soršakovih kupila njegova mama. Starša izvirata iz Lovrenca na Dravskem polju, od koder sta se preselila na Črešnjevec.

Na kmetiji so se prvotno ukvarjali z govedorejo, kasneje pa so se začeli ukvarjati tudi s konjerejo. Poleg kmetijske dejavnosti je kmetija pomemben doprinos črpala tudi iz gostinske dejavnosti, saj so odprli restavracijo, ki je še posebej cvetela zaradi bližnje železniške postaje.

Turistična kmetija Miroslava Napasta, člana evropskega združenja FECC (Federation of European Carnival Cities), je slovela kot ena najlepših in urejenih kmetij v bližnjem lokalnem okolju. Kot restavracija na železniški postaji južnega kolodvora se gostišče omenja že leta 1822, Napasti pa so jo po nakupu posodobili in preuredili. Do konca 2. svetovne vojne, tj. do leta 1945, je bila restavracija, potem pa prva samostojna gostilna v občini Slovenska Bistrica. V okviru turistične kmetije so že vse od leta 1973 pridelovali tudi biohrano.

V hlevih so v 80. in 90. letih prejšnjega stoletja imeli okoli 60 konj lastne vzreje, postopoma pa se je čreda zmanjšala in danes šteje 16 konj. Konje so imeli prvotno kot delovne živali, kasneje so vzgajali kasače in galoperje. Z očetom sta s konji tekmovala po celi Jugoslaviji. Po očetovi smrti je tudi sam s svojimi konji dosegel vidnejše uspehe na kasaških dirkah.

Vsak, ki se odloči za rejo konj, mora izpolnjevati predpisane osnovne pogoje za rejo. Pred pričetkom reje konj mora imetnik registrirati kmetijsko gospodarstvo in se vpisati v Evidenco imetnikov rejnih živali (EIRŽ).

Vzgaja predvsem slovenske avtohtone hladnokrvne pasme konj ter kasače. Veliko konj lastne vzreje je prodal v tujino, največ v Avstrijo, na Madžarsko in na Poljsko. Sedem kobil je prodal tudi na posestvo Brdo pri Kranju.

Povedal nama je, da je veliko boleznih konj zdravil sam, med drugim tudi kopitnega raka. Dobro je sodeloval z doktorjem veterine, Milanom Hrenom.

Turistična ponudba kmetije je bila zelo pestra in je ponujala jahanje športnih konj, posajo jahalnih konj, vožnjo s kočijo, vožnjo ob posebnih priložnostih (krst, birma, poroke ipd.) ter bogato ponudbo domače kulinarike.

Danes turistična kmetija in gostilna ne delujeta več, saj je Miroslav Napast ostarel in vodenja ne zmore več. Ljubiteljsko pa se še vedno ukvarja s konjerejo ter z rejo pavov.

Slika 8: Gostinstvo in turistična kmetija Napast.

(foto: A. Auer)

Slika 9: Medalje za različne dosežke na konjskih dirkah in drugih tekmovanjih.

(foto: A. Auer)

Slika 10: Različna priznanja in fotografije.

(foto: A. Auer)

Slika 11: Ob obisku kmetije Napast.

(foto: M. Čas)

3.2.3 Intervju z Marjanom Aksentijevičem

Marjan Aksentijevič iz Laporja se s konjerejo ukvarja že od leta 2006, čeprav je njegova družina že prej imela delovne konje. Na kmetiji, ki se v prvi vrsti ukvarja s prirejo mleka, dela nikoli ne zmanjka. Poleg njega se s kmetovanjem ukvarja še njegova žena in starejši sin z družino. Skupaj z intervjuvančevno mamo na kmetiji živijo štiri generacije.

V hlevu redijo okoli 150 glav govedi, od tega je približno 70 krav molznic, preostalo so plemenske telice, s katerimi obnavljajo čredo. V drugem hlevu so konji, ki jih imajo za hobi, ker vsi člani družine radi jahajo. Za konjerejo sta se z ženo odločila, ker sta oba zelo velika ljubitelja konj, še posebej je bila to želja njegove žene. S konji nista dosegla nobenih posebnih uspehov, saj se ne udeležujeta tekmovanj, konje jezdit za svojo "dušo" oz. za sprostitev. Izleti s konji mu pomenijo sprostitev po trdem delu in možnost druženja z drugimi ljubitelji teh plemenitih živali. Ob pomembnih praznikih, kot je štefanovo, se z ženo udeležujeta tudi pohodov in žegnanja konj.

Na kmetiji imajo devet konj, od tega so trije konji v reji od drugih lastnikov.

Posebnih problemov pri reji konj Marjan Aksentijevič ne navaja. Včasih se pojavi kakšna manjša poškodba konja, niso pa podvrženi različnim težjim boleznim. Od

države ne dobiva nobenih subvencij. Na državni ravni predlaga, da bi finančno izdatneje pomagali tistim rejcem, ki se profesionalno ukvarjajo s konjerejo.

Slika 12: Konji na kmetiji Aksentijevič.

(foto: Z. Ladinek)

Slika 13: Hlev na kmetiji Aksentijevič.

(foto: Z. Ladinek)

3.2.4 Intervju z Jožetom Florjančičem

Jože Florjančič iz Hošnice se s konjerejo ukvarja že 40 let, odkar je dobil svojega prvega konja na družinski kmetiji. Kot vire hrani predvsem fotografije konjenic, žegnanih ipd.

Na svoji kmetiji je imel v preteklosti dva delovna konja za pomoč pri prevozih oz. za oranje na njivi. V zadnjih letih se s konjerejo ukvarja ljubiteljsko, konje uporablja za vožnjo s kočijo na porokah in ob raznih presenečenjih ter za rekreacijo.

V preteklih letih je s konji osvojil veliko pokalov, medalj in priznanj na konjskih dirkah ter tekmovanjih. Vsako leto se udeležuje tudi pohodov za različne praznike, npr. štefanovo. Povedal nama je, da se pohoda konjenice udeležuje že 29 let. Pomagal je ustanoviti tudi veliko konjeniških društev, ki sicer ne bi obstajala ali pa bi propadla.

Ob reji konjev se običajno ne srečuje z večjimi problemi. Včasih se pojavi manjša poškodba, ki ni tako zelo nevarna in zanjo ni potrebna pretirana skrb. Od države ne dobiva subvencij oz. sredstev za rejo, predlaga pa, da bi organizirali več tekmovanj, druženj konjerejcev in različnih pohodov, ki bi popularizirali to dejavnost.

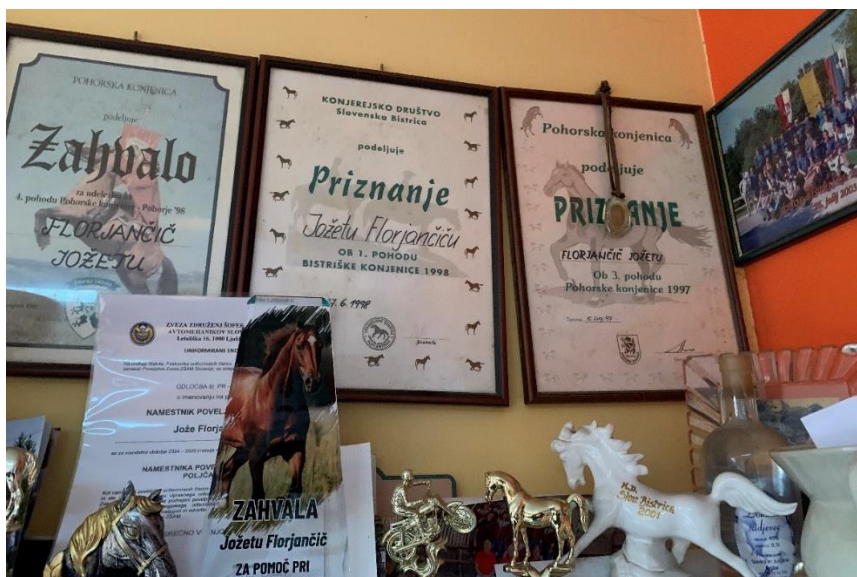
Slika 14: Pokali, zahvale in priznanja Jožeta Florjančiča.

(foto: Z. Ladinek)

Slika 15: Pokali, zahvale in priznanja Jožeta Florjančiča.

(foto: Z. Ladinek)

Slika 16: Zahvale in priznanja Jožeta Florjančiča.

(foto: Z. Ladinek)

Slika 17: Fotografija bistriške konjenice iz leta 2016.

(foto:M. Čerič)

3.2.5 Intervju z Emo Julijo Vuk

Najina sošolka, Ema Julija Vuk, je velika ljubiteljica konj. Pri šestih letih je začela obiskovati jahalno šolo, dve leti kasneje pa je že začela s samostojnim jahanjem. S konji se ukvarja ljubiteljsko oz. kot hobi.

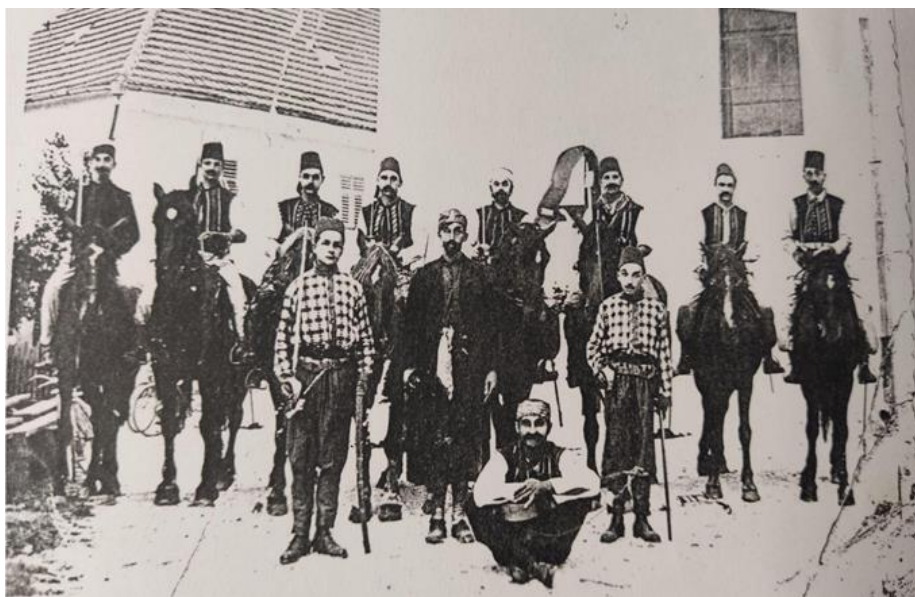
V družini imajo dva konja, ki jih imajo v reji na kmetiji Aksentijevič. Z ljubiteljsko konjerejo se ukvarja cela družina razen njenega brata, ki zanjo še ni pokazal interesa. S konji se ukvarja od pet do šest dni na teden, če ji le čas dopušča, saj pravi, da si konji s kontinuirano vadbo več zapomnijo. Zadnji dve leti se udeležuje tudi pohoda konjenic s staršema.

Konji imajo v Eminem življenju velik pomen, saj se ob njih počuti mirno in sproščeno ter ji dajejo veliko elana pri opravljanju vsakodnevnih obveznosti. Tovrstno dejavnost bi priporočala vsem mladim, saj bi tako preživeli več časa v naravi, se športno udeleževali in se vsaj nekoliko umaknili od pretirane rabe tehnologije.

3.2.6 Analiza župnijske kronike

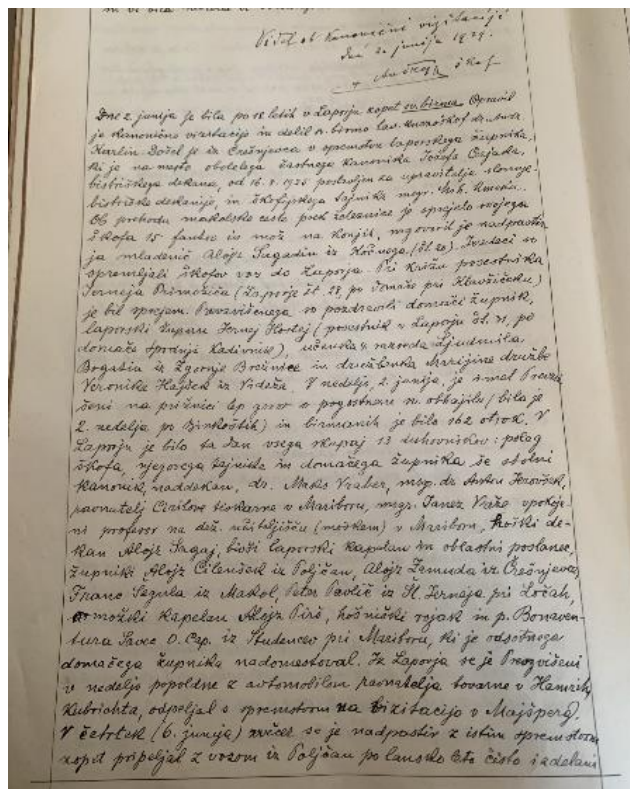
Podrobneje sva pregledali župnijsko kroniko župnije sv. Filipa in Jakoba Laporje, ki je obširnejši zapis vseh pomembnih zgodovinskih dogodkov v laporski župniji od leta 1906 do leta 1970. Iskali sva podatke o konjih in konjereji ter o blagoslovu konj na območju Laporja in okolice.

Ugotovili sva, da je zapisov bore malo, le-ti pa so povezani z dramsko dejavnostjo ter s posebnimi dogodki, kjer so konji omenjeni kot transportne živali. O blagoslovu konj na štefanovo kronisti, tj. duhovniki, niso posebej poročali.

Slika 18: Igralci Miklove Zale pred cerkvijo v Laporju.

(Iz arhiva župnijskega urada Laporje.)

Slika 19: Zapis iz župnijske kronike na sveto birmo leta 1929.

(Iz arhiva župnijskega urada Laporje.)

4. RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

Na osnovi virov in literature ter raziskovalnih intervjujev sva ugotovili, da je bila konjereja tako na Slovenskem kot tudi v Laporju v preteklosti razvita gospodarska dejavnost. Reja konj je imela pomembno vlogo v smislu rabe konj za delovna opravila na kmetiji in pri pridelavi mesa. Uvedba mehanizacije na kmetijah in specializacija kmetijske proizvodnje je drastično posegla v to panogo in povzročila velik upad števila konj. V zadnjih desetletjih je število konj zopet v porastu.

Začetki konjereje na Slovenskem segajo v 15. stoletje. O konjereji je pisal že Janez Vajkard Valvasor konec 17. stoletja v Slavi vojvodine Kranjske, kjer je poročal o cesarski kobilarni na Krasu in o konjih ter konjereji na Kranjskem.

V preteklosti so konje uporabljali kot delovno silo, za vleko vozov oz. prevoze tovorov, od 80. let 20. stoletja pa se to opušča, saj so živali nadomestili stroji. S konjerejo so bile povezane različne gospodarske dejavnosti. Razvile so se različne obrti, tj. furmanstvo, izdelava vozov, kovaštvo in sedlarstvo. V slovenskem izročilu obstaja tudi več različnih praznikov, povezanih s konji. Povezani so s staroslovanskimi verovanji in prenešeni v krščanstvo, npr. štefanovo, jurijevo, kresna noč ipd.

Konje so v športne namene pričeli uporabljati že v času stare Grčije, ko sta se na starogrške olimpijske igre prvič uvrstili dve konjeniški disciplini; dirke z dvovprego in četverovprego, kasneje pa tudi druge discipline, kot so galopske in kasaške dirke, preskakovanje ovir ipd. Jahanje je postalo umetnost v obdobju renesanse.

Konji se uporabljajo tudi v zdravstvu, in sicer pri terapijah za ljudi s fizičnimi in duševnimi težavami. V veliko pomoč so pri razvoju gibalnih sposobnosti in spretnosti, pri izboljšanju drže, ravnotežja in koordinacije, pri reguliranju mišičnega tonusa, stabilizaciji medenice in izboljšanju gibljivosti sklepov.

Konjeniška društva, klubi in ljubitelji konj so se od konca 2. svetovne vojne združevali v okviru KZS. Le-ta je bila ustanovljena leta 1947. Do leta 1991 je KZS delovala v okviru Konjeniške zveze Jugoslavije, leta 1991 pa se je kot samostojna včlanila v Mednarodno konjeniško zvezo s sedežem v Lausannu.

Opravili sva več raziskovalnih intervjujev z ljudmi, ki se ukvarjajo s konjerejo, in sicer z Robertom Napastom, Marjanom Aksentijevičem in Jožetom Florjančičem, z župnikom Francem Mlakarjem ter s sošolko Emo Julijo Vuk.

Informatorji poudarjajo, da pomen konjereje po osamosvojitvi Slovenije narašča. Reja konj je vse pomembnejša za razvoj podeželja in turizma, za rekreacijo in za terapevtske namene. Vsak, ki se odloči za rejo konj, mora izpolnjevati predpisane osnovne pogoje za rejo. Pred pričetkom reje konj mora imetnik registrirati kmetijsko gospodarstvo in se vpisati v Evidenco imetnikov rejnih živali (EIRŽ).

Ob reji konj ne zaznavajo večjih zdravstvenih problemov. Poudarjajo, da mora imeti država posluh za to dejavnost in finančno izdatneje pomagati tistim rejcem, ki se profesionalno ukvarjajo s konjerejo. Predlagajo, da bi na lokalni ravni organizirali več tekmovanj, druženj konjerejcev in različnih pohodov, ki bi popularizirali to dejavnost. Ljubiteljsko konjeništvu bi priporočali vsem mladim, saj bi tako preživeli več časa v

naravi, se športno udeleževali in se vsaj nekoliko umaknili od pretirane rabe tehnologije.

Na osnovi analize župnijske kronike sva ugotovili, da je zapisov bore malo, le-ti pa so povezani z dramsko dejavnostjo ter s posebnimi dogodki, kjer so konji omenjeni kot transportne živali. O blagoslovu konj na štefanovo kronisti, tj. duhovniki, niso posebej poročali.

Prvo hipotezo, ki pravi, da je konjereja zaradi velikega gospodarskega pomena pogosto omenjena v virih, sva delno potrdili.

Analizirali sva vire in literaturo ter ugotovili, da je tematika o konjereji pogosto zastopana v literaturi in spletnih virih, manj pa v lokalnih primarnih virih.

Pregledali sva župnijsko kroniko in ugotovili, da je zapisov malo. Kronisti tudi ne poročajo o blagoslovu konj na štefanovo, čeprav je danes to zelo priljubljen verski praznik. Teme, povezane s konji, kot so na primer živinski sejmi, blagoslovi konj in pohodi s konji, se posebej ne omenjajo. Prav tako je tematika, povezana s konji, slabo osvetljena v časopisnih virih.

Drugo hipotezo, s katero meniva, da se je v preteklosti s konjerejo ukvarjalo več rejcev kot danes, črede pa so bile številčnejše, sva potrdili.

To hipotezo sva potrdili na osnovi statističnih podatkov ter raziskovalnih intervjujev s konjerejci. Na osnovi statističnih podatkov sva ugotovili, da je bilo na začetku 2. svetovne vojne na slovenskem območju okoli 52.000 konjev, leta 1949 pa že skoraj 62.000. Nato se je število zaradi zmanjšane pomena konj v transportu počasi zmanjševalo vse do leta 1997, ko je doseglo minimum s številom 8.450. Po tem letu se je začelo število konj postopoma dvigovati, v zadnjih letih pa zopet nekoliko upada. Na osnovi raziskovalnih intervjujev sva ugotovili, da se je s konjerejo v preteklosti ukvarjalo več rejcev kot danes. Konji so imeli na podeželju velik pomen, saj so bili pred razvojem traktorjev pomembne delovne živali za vleko vozov, plugov, spravilo lesa ipd.

Tretjo hipotezo, ki pravi, da intervjuvanci menijo, da se za konjerejo odloča vedno manj rejcev zaradi visokih stroškov reje in številnih bolezni, ki so jim konji izpostavljeni, sva delno potrdili.

Na osnovi raziskovalnih intervjujev sva namreč ugotovili, da se za konjerejo res odloča vedno manj rejcev, marsikateri rejec je v preteklih letih to dejavnost tudi opustil. Vendar intervjuvanci kot razlog ne omenjajo visokih stroškov reje in številnih bolezni, ki so jim konji izpostavljeni. Izpostavljajo pa dejstvo, da je konjereja na laporskem območju izgubila na pomenu zaradi gospodarske nerentabilnosti, kar pomeni, da se jim reja ne izplača. Na našem območju večinsko prevladujejo kmetije, kjer se intenzivno ukvarjajo z mlečno govedorejo, konjereja pa je bolj kot ne ljubiteljska dejavnost oz. kot navajajo rejci, za njihov hobi.

5 VIRI IN LITERATURA

1. Mesarič, Matjaž, Rus, Janez, Konjereja v Sloveniji, Bambus oprema, Bled, 2014.
2. Kancler, Vanja, Konji v slovenskih narečjih, slovstveni folklori in literaturi. diplomsko delo, Filozofska fakulteta, Maribor, 2009.
3. Goljevšček Demšar, Metka, Konj in človek – tisočletno sožitje, diplomsko delo, Filozofska fakulteta, Ljubljana, 2010.
4. Baš, Angelos, Začetki ljutomerskih konjskih dirk, Slovenski etnograf, letnik 27–28, Ljubljana, 1975.
5. Župnija sv. Filipa in Jakoba Laporje, Župnijska kronika (od 1906 do 1970).

Spletni viri:

1. Konjeniška zveza Slovenije, dostopno na: <https://www.konj-zveza.org/konjeniska-zveza-slovenije>, prevzeto 18. 2. 2025.
2. Furmanstvo, dostopno na: <https://www.notranjski-park.si/kultura/tradicionalne-obrti-dejavnosti/furmanstvo>, prevzeto 11. 2. 2025.
3. Kamra, digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin, dostopno na: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/vozovi-in-kocije>, prevzeto 12. 2. 2025.
4. Moja izbira.si, podkovski kovač, dostopno na: <https://www.mojaizbira.si/poklici/podkovski-kovac>, prevzeto 18. 2. 2025).
5. Zgodovina Lipice, dostopno na: <https://www.lipica.org/si/zgodovina>, prevzeto 18. 2. 2025).
6. Kamra, digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin, dostopno na: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/sedlarstvo>, prevzeto 18. 2. 2025).
7. Wikipedia, Sedlarstvo, dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Sedlarstvo>, prevzeto 18. 2. 2025).
8. O konju, dostopno na: <https://volhvablog.wordpress.com/2018/10/10/o-konju/>, prevzeto 18. 2. 2025.
9. Konjeniška zveza Slovenije, Preskakovanje over, dostopno na: <https://www.konj-zveza.org/discipline/preskakovanje-over>, 18. 2. 2025)
10. Britannica, dostopno na: <https://www.britannica.com/sports/harness-racing>, prevzeto 18. 2. 2025)
11. Terapije s pomočjo konja, dostopno na: <https://nakonju.si/terapije-s-pomocjo-konja/#:~:text=Konj%20s%20svojim%20gibanjem%20pozitivno,%C5%BEe%20desetletja%20dokazuje%20tudi%20znanost>, prevzeto 19. 2. 2025).
12. Lipica, zibelka belih konj, dostopno na: <https://www.lipica.org/>, pridobljeno 15. 2. 2025).
13. SiStat, dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/1516606S.PX/table/tableViewLayout>, prevzeto 18. 2. 2025.
14. Konjsko meso, dostopno na: <https://hot-horse.si/konjsko-meso/>, prevzeto 18. 2. 2025.

15. GOV.SI, dostopno na: <https://www.gov.si teme/konjereja/>, prevzeto 28. 2. 2025.
16. Občina Grad, Blagoslov konjev, dostopno na: <https://www.obcina-grad.si/post/186019>, prevzeto 28. 2. 2025.
17. Kresnik - bog, dostopno na: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Kresnik_\(bog\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Kresnik_(bog)), prevzeto 28. 2. 2025).

Ustni viri/informatorji:

1. Franc Mlakar, roj. 1948, Laporje, župnik (8. 1. 2025).
2. Marjan Aksentijevič, roj. 1971, Laporje, konjerejec (21. 2. 2025).
3. Jože Florjančič, roj. 1966, Hošnica, konjerejec (17. 2. 2025).
4. Miroslav Napast roj. 1943, Črešnjevec 135, Slovenska Bistrica, konjerejec (17. 2. 2025).
5. Ema Julija Vuk, roj. 2011, Hošnica, učenka (4. 3. 2025).

6 PRILOGE

Vprašanja za intervju s konjerejci:

1. Kako dolgo se že ukvarjate s konjerejo?
2. Ali ohranjate kakšne vire o začetku konjereje (pisni viri, slikovno gradivo ...)?
3. Koliko konj imate?
4. Zakaj ste se odločili ravno za konjerejo?
5. Katere vidnejše uspehe ste dosegli s konji v preteklih letih?
6. Ali se udeležujete pohodov ob pomembnih praznikih, npr. štefanovo ipd.?
7. S katerimi problemi se pogosto soočate ob reji konjev?
8. Kakšen posluh ima država za konjerejo? Ali dobivate kakšne subvencije, sredstva ali pomoč?
9. Kaj predlagate, da bi bilo potrebno izboljšati na področju konjereje v Sloveniji?

Vprašanja za intervju s sošolko:

1. Kako dolgo se že ukvarjaš z ljubiteljsko konjerejo?
2. Koliko konj imate v družini in kje jih imate?
3. Ali se celotna družina ukvarja s konjerejo?
4. Kako pogosto se ukvarjaš s konji?
5. Ali se udeležuješ pohodov ob pomembnih praznikih ali druženjih, npr. štefanovo, konjenice, blagoslovi ipd.?
6. Kakšen pomen imajo konji zate?
7. Ali bi priporočala ta šport mladim? Zakaj?